

Валентина Чумак, к.е.н., доцент
доцент кафедри фінансів і кредиту
Полтавська державна аграрна академія
Катерина Горпинченко, аспірант
Полтавська державна аграрна академія

РЕЗЕРВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗЗБИТКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Особливості механізму попередження та захисту аграрних підприємств від банкрутства пов'язані, головним чином, з особливостями самого сільського господарства. В теорії і практиці організаційно-економічного механізму банкрутства є низка не вирішених питань, зокрема, в достатній мірі не розроблені основні напрями виходу зі стану банкрутства аграрних підприємств. Щоб попередити подальше падіння виробництва і масові банкрутства сільськогосподарських виробників необхідно терміново вжити комплекс стратегічних і тактичних заходів для подолання кризового стану підприємств.

Слід погодитись з думкою тих вчених-економістів, які вважають, що переважна більшість банкрутств відбувається із-за незадовільного керівництва бізнесом. За словами відомого спеціаліста в галузі управління фінансами Ван Хорна, банкрутство багатьох фірм відбувається прямо або опосередковано з вини їх керівництва [1, с. 771]. Тому, в складних сучасних умовах ринкових перетворень реальних успіхів в антикризовому управлінні можуть досягти лише всебічно підготовлені кризис-менеджери, оскільки в кожному конкретному випадку необхідні нестандартні, інноваційні рішення.

З метою попередження банкрутства сільськогосподарських підприємств, вважаємо за необхідне впровадження системи внутрішнього фінансового контролю – контролінгу. З метою зміцнення фінансового стану підприємств, підвищення ліквідності та платоспроможності контролінг вирішує наступні завдання: виявлення та ліквідація «вузьких місць» на підприємстві; виявлення і

розвиток сильних сторін; забезпечення постійного контролю та аналізу ризиків діяльності підприємства; виявлення резервів зниження собівартості продукції; розробка стратегії розвитку підприємства; планування фінансово-господарської діяльності; аналіз відхилень фактичних показників від планових. Із наведених основних завдань контролінгу випливає необхідність поступового його впровадження на вітчизняних сільськогосподарських підприємствах.

Вважаємо за доцільне використання сільськогосподарськими підприємствами одного із механізмів залучення додаткових фінансових ресурсів – випуск облігацій. Даний інструмент фондового ринку має ряд переваг, а саме: такий метод залучення інвестицій можуть використовувати підприємства всіх організаційно-правових форм; відсутність оподаткування фінансових ресурсів, отриманих від розміщення облігацій; відсоток, що сплачується по облігаціях, відноситься на витрати; можливість використання облігацій як засобу платежу чи застави. Таким чином, підприємства в ринкових умовах можуть значно покращити свою економічну привабливість та отримати інвестиції через випуск цінних паперів, зокрема облігацій.

Стабільний фінансовий стан сільськогосподарських підприємств може бути забезпечений за рахунок ефективного використання всіх видів ресурсів. З однієї сторони, для створення умов відтворення ресурсного потенціалу необхідна система організаційно-економічних заходів і, перш за все, вибір напряму спеціалізації, який би забезпечив найбільш ефективне використання ресурсів. З іншої – розширення сфери діяльності підприємства в будь-якому напрямку, тобто його диверсифікація, що є одним із головних методів попередження банкрутства. Диверсифікація – це один із способів зниження ризиків діяльності підприємства. Отже, з точки зору антикризового управління доцільно використовувати диверсифікацію, оскільки збитковість одного виду діяльності компенсується прибутковістю іншого, що значно знижує ймовірність банкрутства. Доцільність застосування диверсифікації в сільському господарстві визначається: суттєвими відмінностями між платоспроможністю різних покупців і замовників; підвищенням ступеня незалежності

товаровиробників; підвищенням конкурентноздатності підприємства за рахунок виробництва різних видів продукції. Таким чином, з метою зменшення величини ризику діяльності сільськогосподарських підприємств та підвищення їх фінансової стійкості необхідно раціонально поєднувати ступінь спеціалізації та диверсифікації.

Отже, вихід із ситуації, що склалася в аграрній сфері, бачиться у розробці та реалізації наступних заходів: формування ринкової інфраструктури; впровадження ефективного правового механізму, що регулює господарську діяльність аграрних підприємств; проведення щоквартальної індексації цін на сільськогосподарську і промислову продукцію; визначення кредитно-фінансової та інвестиційної політики, що передбачає надання державних кредитів під невеликі проценти; застосування пільгового кредитування як галузі з уповільненим оборотом капіталу; розвиток форм товарного кредитування сільськогосподарських виробників незалежно від каналів реалізації продукції; створення сільськогосподарськими товаровиробниками кооперативних банків; організація закупівлі всієї виробленої аграрної продукції і оптовий її продаж, у тому числі і за кордон, через біржі або організацію спільних підприємств по виробництву, переробці та збуту сільськогосподарської продукції на кооперативних засадах з вітчизняними партнерами; формування на селі економічного середовища для впровадження досягнень науки і техніки; забезпечення соціального розвитку села й соціального захисту населення та створення центрів інформаційно-консультативного обслуговування сільського господарства.

Література

1. Ван Хорн Дж. К. Основы управления финансами / Ван Хорн Дж. К. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 799 с.